

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibvs Cvram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

10. Cap. De Integritate horarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

CAPVT X.

DE INTEGRITATE

Horarum.

PRIMA Conclusio. Qui voluntariè per negligentiam aliquam horam, aut eius notabilem partem omittit, mortaliter peccat secundum communem DD. sententiam. Quia agit contra præceptum Ecclesiæ, quod sub mortali obligat.

Secunda Conclusio. Qui omittit septem horas vno die, vnum tantum peccatum mortale committit, grauius tamen quam si vnam tantum, aut eius notabilem partem omitteret, communis est DD. opinio. Quia cum septem horæ canonicæ sint vna oratio in septem horas diuisa, omissio illarum erit vnum peccatum. De peccato autem commissionis alia ratio est: Quia toties mortaliter peccat, quoties determinat, & proponit non recitare omnes, vel aliquas, aut notabilem partem, & tenetur illas determinationes confiteri, licet deinde mutauerit sententiam, & illas absoluerit.

Tertia Conclusio. Qui vno die sciens & volens horas canonicas omisit, non satisfacit, si sequenti die bis recitet, vt communiter DD. sentiunt. Quoniam horas dicere, est opus temporali coniuñctum: Nec est etiam de ne-

cessitate, sed consilio, vt confessarius tali imponat, vt omissam, aut omissas horas repetat: sed potest alia pœnitentia pro quantitate omissionis imponi, iuxta doctrinam S. Thomæ quodlib. 3. art. 29. receptam.

Quarta Conclusio. Omittens horam aliquã, aut notabilem eius partem per ignorantiam, incogitantiam, vel obliuionem, non peccat mortaliter, sed tantum venialiter; Sic sentiunt. S. Antoninus 3. part. tit. 13. capit. 4. §. 5. Angel. verb. Horæ canonicæ. Syluest. eod. verb. quæst. 12. Paludan. in 4. d. 15. quæ. 3. art. 2. Nauarr. in Manuali Confess. cap. 25. num. 99. & de orat. & hor. canon. cap. 10. num. 48. Est autem tale peccatum veniale eo grauius, & leuius, quo ignorantia, incogitantia, aut obliuio, magis aut minus culpabilis: etsi nulla esset culpa in eis, nulla quoque esset culpa in omissione iuxta Doctores: Sic si quis vrgente necessitate occuparetur, in rebus honestis ad vtilitatē vel propriam, vel publicam spectantibus, & sic obliuisceretur, nulla foret culpa. Ex eadem radice, dico si quis se inuolueret rebus secularibus, vt conuiujs, ludis, aut potationibus, & si obliuionem horarum quasi implicite procuraret, non excusaretur à mortali, quia esset voluntas interpretatiua in causa obliuionis, quæ sufficit ad rationem peccati.

Ex eadem conclusione infertur, quod si quis egreditur chorum antequam aliqua horarum

rarum finiatur, vel tardè accedit, ita vt notabilis pars omittatur, non solum amittit quotidianas distributiones, sed etiam mortaliter peccat; si postea non supplet per se omissum: Imò qui sic chorum sine vrgenti & iusta causa egrediuntur, trahuntur à Diabolo, & eius infligationi consentiunt, vt testimonio Diui Gregorij instruimur in 2. Dialogorum, vbi vitā Sancti Benedicti describit; qui vidit Diabolum monachum per extremam partem cucullæ à choro extrahentem, ante finem officij. Talis enim Monachus ad orationem stare nō poterat, sed mox, vt se fratres ad studium orationis inclinabant, ipse foras egrediebatur, & mente vaga, terrena aliqua, & transitoria agebat. Quadam die expleta oratione, Sanctus Benedictus oratorium egressus monachum foris stantem reperit, quem virga percussit: Ex illo die vterius à nigro puerulo (is enim erat Diabolus molestans) nihil pertulit, sed ad orationis studium immobilis permanfit: Sicque antiquus hostis dominari, nō ausus est in eius cogitationibus, ac si ipse percussus fuisset ex verberibus. Hæc ex S. Gregorio: Consentit huic doctrinæ S. Antonin 2. part. tit. 9. cap. 12. §. 3. Ex quibus constat eos, qui inconstantes in diuino officio sunt, ac currunt huc illucque à Spiritu inconstantia trahi & moueri, nec tam diuina, quàm mente vaga temporalia & transitoria cuoluere.

Quinta Conclusio. Qui recitando, aut canendo omittit vnam, aut alteram dictionem, aut partem versus etiam sine voluntate repetendi non peccat plusquam venialiter, modo absit contemptus; aut notabile scandalum; vt rectè tradit Nauarr. in Manuali Confessar. capit. 25. num. 98. & alibi. Quicquid dicat, S. Antonin. 2. part. tit. 9. capit. 12. §. 3. Quia quamuis horarum integritas de præcepto sit, imperfectio tamen actus in hoc præcepto, sicut in alijs à mortali excusat.

Sexta Conclusio. Non satisfaciunt præcepto de recitandis horis, sed mortaliter delinquant, qui sine animo repetendi eas, dum cantant, aut recitant, omittunt tantam partem dictionum aut versuum, aut Psalmorum, vt notabilis pars omittatur: Quia non persolunt integras horas: Hinc peccant grauiter, qui transcurrunt in cantu, aut lectione, synopando dictiones, aut syllabas deglutiendo in principio, aut sine absorbendo, vel ita cecleriter expediunt, vt articulatae voces non percipiantur ab audientibus; vel suos versus incipiunt antequam chorus, vel respondens finiat: quales abusus multi committuntur in Collegijs, & monasterijs, vbi nihil aliud attenditur, quàm vt finis acquiratur, & hora transeat, sed an benè vel malè non curatur. De his abusibus tollendis est præceptum, in capit. Dolentes. de celebrat. missarum, & in Clement.

ment. I. eodem tit. & in Concilio Basilenf. feff. 21. titul. Qualiter horæ dicendæ. Confirmat hæc, visio relata à S. Antonin. loc. cit. de quodam sancto Patre, qui vidit in choro Dæmonem multa imponentem sacco, & cum interrogaret quid imponderet: Respondit, syllabas, & verba, quæ hi; vel illi omittunt, vt eos, eius rei in futuro iudicio accusaret. Dictum in cōclusionē (sine animo repetendi eas.) Quia qui cum tali animo cantat, aut recitat, non peccat mortaliter: Qua de causa si quis incideret in aliquem numerum canonicorum, vel aliorū Ecclesiasticorum, vbi tales defectus notabiliter committerentur, nec esset in sua potestate corrigere: aut moraliter non posset propter incorrigibilitatem, & peruersam consuetudinem sociorum, mortaliter non peccaret, si officium cum alijs prout possibile compleret, habito animo eas repetendi per se iuxta doctrinam Nauarr. in d. cap. 25. num. 99.

Septima Conclusio. Qui canit in choro, vel recitat extra chorum horas cum alijs, satisfacit præcepto de lectione horarum, quando versum sui chori canit: aut si extra chorum legit, & alterius audit, nec tenetur recitare versum, aut lectionem correspondentis, sed tantum audire. Sufficit etiam audire orationes, capitula, versus, responsoria, & similia, quæ pro consuetudine chori vnus, aut duo, aut alter tantum chorus canere consuevit:

Pro-

Probatnr conclusio ex consuetudine generali totius Ecclesie: & Damasus Papa, vt in vita ipsius legitur, instituit, vt in Ecclesia Psalmi alternatim canerentur: Additum in conclusione, (qui versum sui chori canit, & alterius audit) Quia si non attendit, vt distinctè & articulatè audiat, non satisfacit præcepto. Ex qua causa, & alijs rationibus rarò satisfaciunt, qui canunt cum alijs, qui modo dicto syncopando, syllabas deglutendo, aut versus anticipando, celeriter transcurrendo absoluunt, vt articulatam vocum pronunciationem audire non possint: Eadem est ratio, quando vt in multis locis contingit, pueri lectiones canunt, qui legere ignorant: aut ita canunt, vt ab audientibus intelligi nequeant: tunc enim idem est, ac si murus sonum confusum reddat: Simile iudicium est, quando pueri ob ignorantiam, aut moderatorum negligentiam, in choro tantum pro lectione duas, aut tres lineas canunt, & statim subiungunt. Tu autem Domine miserere, &c. Quia tali lectione integritas officij tollitur: Lectiones enim cum esse debeant ex institutione Ecclesie ad ædificationem audientium, qua de causa, & in medio chori leguntur, nec nimis breues esse debent, vt sensu & verbis ædificare possint, nec nimis longæ, vt impatientiam, & molestiam audientibus generent, sed mediocres pro obseruatione & præscriptione breuiarij.

Octava Conclusio. Qui legitima & iusta de causa occupatur in Ecclesia circa officium diuinum, aut spectantibus ad illud, si in principio, aut medio, aut etiam fine officij, non cōcurrat in officio cum alijs: aut quid paruuum omittat, non tenetur de necessitate, omissum repetere. S. Antonin. commniter receptus loc. cit. Nauar. in tract. de oratione & horis can. cap. 11. num. 36. & alij alibi. Quia vt Innocent. in d. cap. Dolentes. docet, defectus quasi per alios suppletur, & alter alterius onera portat. Ac sic in vno eodemque corpore, charitas facit omnia communia. Hinc excusatur, qui accipit prunas ad thurificandum, aut transfert libros ab vna parte ad aliam, aut thurificat pro consuetudine Ecclesiæ, dum alij cantant: aut fortè quis quærit Psalmum, quem statim pro voluntate, inuenire non potest: Vel pro more monasteriorum aliqui fratres eunt, ad pulsandum campanas: Si quis tamen maximam & notabilem partem omitteret, cautum esset resumere eam partem finitis horis. Si quis autem per negligentiam in choro aliquid omittit, nō suppleat in choro subtrahendo vocem, aut lectionē choro, sed postea suppleat, si omissum sit notabile: Si verò versus vnus aut alter, vel quid minimum, in fine suppleatur per aliquē Psalmum, vel Pater noster, &c. secundum moralem æquiualentiam. Quando autem quis sine causa iusta excusante, officij aliquam partem

tem notabilem omisit: aut notabiliter malè dixit, si vult euadere peccatum mortale, debet repetere ex integro, & benè absoluerè, vt DD. tradunt.

CAPVT XI.

DE ATTENTIONE RE *QVI.* *sita, ad lectionem horarum* *canonicarum.*

DE hac materia legendi Sotus de iustit. & Iure. lib. 10. q. 5. art. 5. Nauar. in tract. de orat. & horis canonicis, cap. 13. Ioan. Medina in C. de pœn. tract. 6. de oratione, q. 14. & Summistæ in verb. Horæ canonicæ.

Pro intelligentia materiæ, præcognoscendum in primis, quod oratio est duplex, Mentalis, & Vocalis. Cū ergo horæ canonicæ ad vocalem orationem spectent, videndum, an ad vocalem orationem necessaria attentio, deinde descendendum ad horas canonicas.

Attentio in oratione ad tria referri potest. Secundo notandum quod attentio orationis potest referri ad tria, in primis ad verba, ne quis erret in verbis, sed distinctè omnia proferat. Deinde ad sensum, siue significata verborum. Tertio ad rem, quam petimus in oratione, & ad finem orationis, qui est Deus. Omnes istas attentiones excepta secunda possunt habere non intelligentes linguam. Idco